

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2022.8(153).11

Лисейко К.В.
аспірант кафедри спортивно-педагогічних дисциплін
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
Яців Я.М.
кандидат педагогічних наук, професор,
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
Пітин М.П.
доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор,
Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського
Грецький О.В.
канд. фіз. виховання і спорту, доцент,
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

ДИНАМІКА ЗАПЛАНОВАНОЇ КІЛЬКОСТІ СПОРТИВНИХ ЗАХОДІВ З ІГРОВИХ ВИДІВ СПОРТУ В ІВАНО-ФРАНКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ НА 2020-2022 РОКИ

Зміна соціально-економічного устрою в Україні ставить вимогу наукового обговорення утворених механізмів управління розвитком ігрових видів спорту в регіонах. **Мета:** з'ясувати зміни структури запланованих заходів з ігрових видів спорту в Івано-Франківській області в межах 2020–2022 років. **Методи:** теоретичний аналіз та узагальнення, аналіз документальних матеріалів, методи математичної статистики. Вивчено зміст «Єдиного календарного плану спортивних змагань та навчально–тренувальних зборів області з олімпійських видів спорту» на 2020–2022 роки. **Результати.** Найбільші частки притаманні тенісу настільному (23,1% – 2020 р. та 21,1% – 2021) та футболу (20,8% – 2020 та 21,1% загальної кількості заходів відповідно в 2021 р.). Упродовж 2020–2022 років провідні позиції за частками заходів серед ігрових видів спорту зберігають теніс та регбі. **Висновки.** Ми отримали нові дані з огляду на соціально-економічні умови діяльності суб'єктів фізичної культури і спорту, що вказують на динаміку абсолютних та відносних показників заходів з розвитку ігрових видів спорту на регіональному рівні, зокрема Івано-Франківській області.

Ключові слова: розвиток, ігрові види спорту, планування, частки, розподіл.

Kostiantyn Lyseiko, Yaroslav Yatsiv, Maryan Pityn, Oleh Hrechetskyi. The dynamics of the planned number of sport events in game sports in the Ivano-Frankivsk region during 2020–2022. The changes in the socio-economic system of Ukraine requires a scientific discussion of the established management mechanisms for the development of game sports in the regions. The study of the problem field according to the chosen subject of research made it possible to single out relatively independent directions of research. The first is related to the development of physical culture and sport in the regions, the second – to the development of individual sports or a group of game sports in general. **The purpose:** to find out the changes in the structure of the planned events in game sports in the Ivano-Frankivsk region during 2020–2022. **Methods:** theoretical analysis and generalization of data from scientific and methodical literature, analysis of documentary materials, methods of mathematical statistics. The content of the orders of the Sport Department of the Ivano-Frankivsk Regional State Administration on the "Unified calendar plan for sport competitions and training meetings of the region for Olympic sports" for 2020–2022 was studied. **The results.** Ping-Pong (23.1% – 2020 and 21.1% – 2021) and football (20.8% – 2020 and 21.1% of the total number of events from game sports, respectively, in 2021) among the total number of events from game sports have the largest shares by separate years. In 2022, there is one leader in the number of planned events among game sports – Ping-Pong (23.9% of the total number of events from game sports). During 2020–2022, tennis and rugby, which occupy the third and fourth places in the ranking, retain the leading positions in terms of shares of events among game sports. **Conclusions.** We received new data in view of the new socio-economic conditions of activity of physical culture and sports subjects, which indicate the dynamics of absolute and relative indicators of activities for the development of game sports at the regional level, in particular in the Ivano-Frankivsk region.

Key words: development, game sports, planning, shares, distribution.

Постановка проблеми. Зміна соціально-економічного устрою в Україні, починаючи з 2014 року та перехід до децентралізованого управління діяльністю в різних сферах життя людини, ставить вимогу наукового обговорення утворених механізмів [1, 11, 13, 14].

Іншим важливим чинником, що уже тривалий час впливає на розвиток фізичної культури та спорту в Україні є фази військової агресії росії (2014 та 2022 років).

Незважаючи на зазначене, розвиток видів спорту й далі відбувається. Проте кожен період має властиві йому особливості. Починаючи з 2014 року основною була підпорядкованість новому територіально-адміністративному устрою та набуття стабільності у розв'язанні галузі фізичної культури та спорту, зокрема групи ігрових видів спорту [2, 5, 11, 15]. Зараз, починаючи з 24 лютого 2022 року, ми стикнулися з новими викликами – реалізацією політики розвитку ігрових видів спорту в умовах війни.

Тому для виявлення тенденцій, що були притаманні в довоєнний період та подальшому перенесенню позитивних практик в умови післявоєнного стану, виникає необхідність вивчення різних аспектів розвитку ігрових видів спорту на регіональному рівні. У нашому випадку було прийнято рішення провести це на прикладі динаміки запланованих

заходів з ігрових видів спорту в Івано-Франківській області в межах 2020–2022 років.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивчення проблемного поля за обраним напрямом дослідження дало змогу виокремити відносно самостійні напрями досліджень. Перший пов'язаний з розвитком фізичної культури та спорту в регіонах [1, 3, 4, 13, 14, 17], другий – із розвитком окремих видів спорту або групи ігрових видів спорту [2, 7, 12, 15, 16].

У межах першого напрямку, у своїх дослідженнях на питаннях розвитку фізичної культури і спорту в одеському регіоні зупинилися Антіпова Ж.І., Гоголева Є.Н. [1]; більш рання праця Дутчака М.В. [3] стосувалася тих же питань в Рівненській області, а проведені дослідження Костем М.М. [4] та Чеховською Л.Я. [17] були сконцентровані на Львівській області; більш узагальнено регіональний аспект представлено в працях Проця Т. [13] та Савченко В.Г., Сергеев А.Ю. [14].

Наголосимо, що М. В. Дутчак [3] у практиці фізкультурно-оздоровчої роботи пропонує напрацьовувати нові підходи, виключно з урахуванням політичних та соціально-економічних викликів, зумовлених внутрішніми причинами й інтеграцією у міжнародне співтовариство. У зв'язку із цим актуальним є вивчення особливостей залучення населення до рухової активності виходячи зі специфіки адміністративно-територіального устрою країни.

Поряд із цим С. В. Нікітенко [11] наголошує на необхідності створення умов для занять фізичною культурою та спортом за місцем проживання громадян, формуванні регіонального бюджету, розробці і втіленні конкретних програм та проектів із залучення населення до систематичних занять фізичною культурою та спортом.

На думку Т. Проця [13], це може бути досягнуто шляхом реалізації відповідних програм, а територіальні громади вирішуватимуть питання і нести відповідальність за їх виконання.

У доповнення Савченко В. Г. та Сергеев А.Ю. [14] показали умови програмно-цільового підходу в ефективному управлінні фізичною культурою і спортом на рівні адміністративно-територіальних одиниць.

У межах другого напрямку наукових досліджень виявлено праці Дрюкова О. [2] щодо особливостей розвитку різних видів спорту в ДЮСШ України за допомогою застосування інструментів стратегічного аналізу – SWOT-аналізу; Матули С. та Пітина М. [7] – щодо організаційних особливостей змагань «шкільної баскетбольної ліги» з баскетболу, а Хіменес Х. зі співавторами [14] – щодо аналізу регламенту змагань серед команд Прем'єр-ліги України з футболу за 2012-2018 роки; Павлюк І.С. [12] та Сушко Р.О. [15] стосовно детального вивчення становлення та розвитку гандболу та баскетболу відповідно в нових реаліях України та за активного впливу умов глобалізації загалом.

Серед цих досліджень ми виокремили працю Р. О. Сушко [15], яка запропонувала теоретичну модель розвитку баскетболу в Україні. Вона враховує наступні структурні чинники: міграцію та концентрацію спортсменів у центрах підготовки, комерціалізацію змагань, доступність спортивної інфраструктури, оволодіння спортсменами базових техніко-тактичних прийомів, масовість занять ігровими видами спорту широких верств населення, спрямованість на досягнення високих спортивних результатів у міжнародних змаганнях.

Таким чином обраний нами напрям дослідження має актуальність.

Мета дослідження: з'ясувати зміни структури часток запланованих заходів з ігрових видів спорту в Івано-Франківській області в межах 2020–2022 років.

Методи дослідження: теоретичний аналіз та узагальнення даних наукової та методичної літератури, аналіз документальних матеріалів, методи математичної статистики. Для отримання об'єктивних даних вивчено зміст наказів Управління спорту Івано-Франківської обласної держадміністрації про «Єдиний календарний план спортивних змагань та навчально-тренувальних зборів області з олімпійських видів спорту» на 2020, 2021 та 2022 роки, затверджені у відповідному порядку. Було встановлено структуру видів спорту, кількість заходів (змагання та навчально-тренувальні збори) та частки із загальної кількості серед ігрових видів спорту.

Виклад основного матеріалу дослідження. Внесок ігрових видів спорту в загальний напрям популяризації здорового способу життя, формування національної ідентичності шляхом участі в змаганнях на загальнодержавному та міжнародному рівні є неocenеним.

Аналізування динаміки кількості спортивних змагань та навчально-тренувальних зборів з ігрових видів спорту в Івано-Франківській області ми проводимо на прикладі відповідних документів на 2020–2022 роки [8, 9, 10]. Однак, дані за 2022 розглядаються із розумінням передбаченої відсутності можливості бути реалізованими. Скоріше ми хочемо продемонструвати тенденції, які склалися упродовж певного відтинку часу (три роки) та, які свідчили про стан розвитку ігрових видів спорту в Івано-Франківській області.

Поява руйнівного чинника для більшості сфер діяльності в Україні дає підстави нам, по завершенні відповідного періоду (виключно 2022 року), з'ясувати рівень діяльності з розвитку ігрових видів спорту в зазначеному регіоні та представити їх окремим блоком інформації.

На підставі нормативних документів (Єдиного календарного плану спортивних змагань та навчально-тренувальних зборів області) управління спорту Івано-Франківської державної адміністрації [8, 9, 10] ми встановили структуру та спрямованість основних заходів, що заплановані для реалізації в межах розвитку ігрових видів спорту на відповідні роки.

Встановлено, що олімпійські види спорту, зокрема ігрові види спорту в зазначених документах в Івано-Франківській області представлено восьма, це такі: баскетбол (включно з 3х3), волейбол, гандбол, регбі, теніс, настільний теніс та футбол. Проте при вивченні заходів з футболу виявлено, що він представлений певною групою видів спорту, разом із міні-футболом та футзалом.

Інших ігрових видів спорту в зазначеному переліку не виявлено. Також відсутні ігрові види спорту серед таких же документів з неолімпійських видів спорту.

Вивчення змісту документів дало підстави стверджувати, що у 2020 році з ігрових видів спорту було

заплановано 130 заходів, у 2021 – 133 та 2022 – 113 заходів.

До того ж вивчення співвідношення кількості заходів, що припадали на різні ігрові види спорту встановлено наступне (рис. 1).

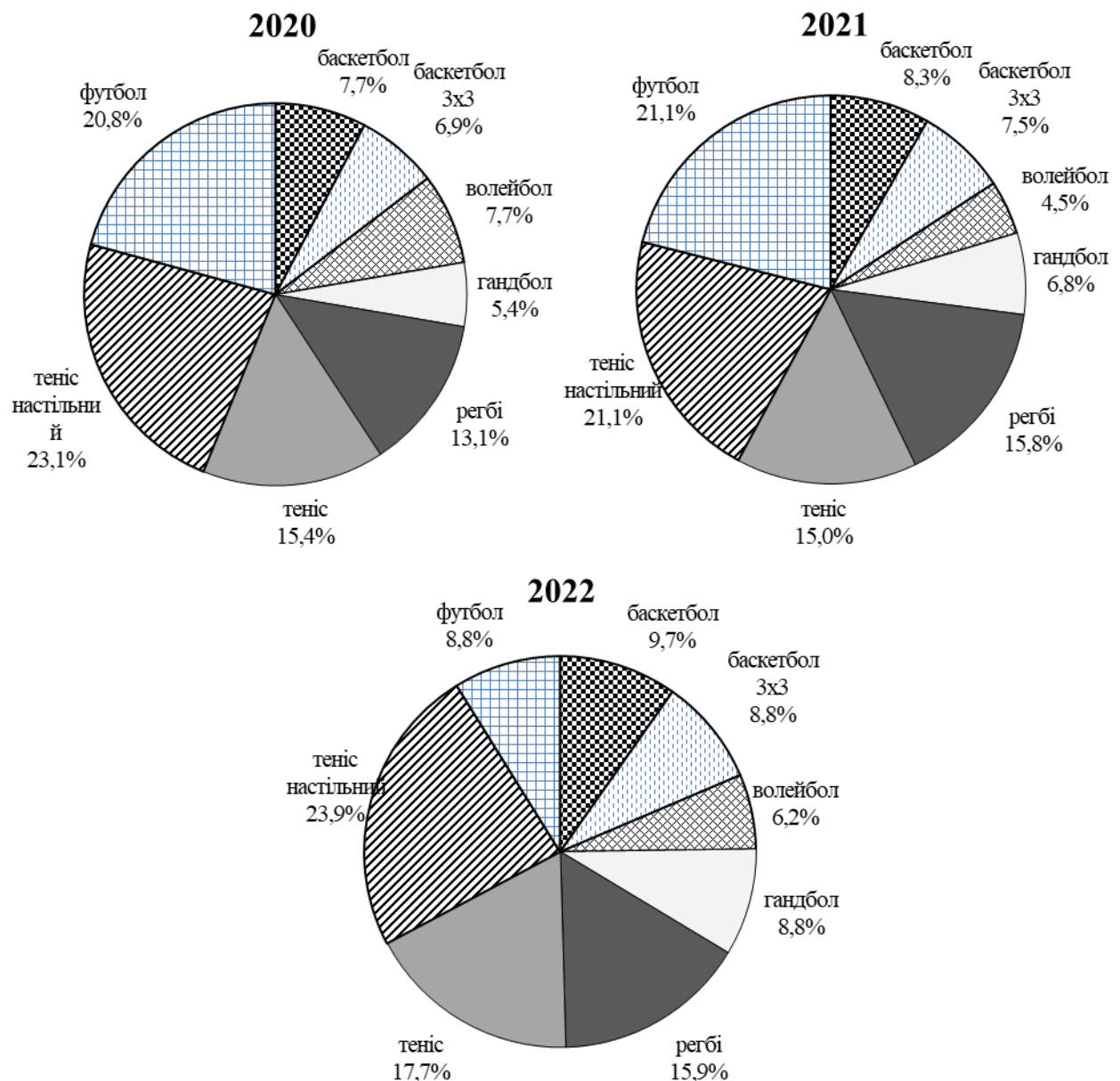

Рис. 1. Частки заходів з ігрових видів спорту в Єдиному календарному плані спортивних змагань та навчально–тренувальних зборів Івано-Франківської області (2020–2022 роки).

Частки заходів з ігрових видів спорту в єдиному календарному плані спортивних змагань та навчально–тренувальних зборів області не мали ідентичності. Спостерігалися певні коливання.

Можемо спостерігати, що для баскетболу (5x5) вони поступово, проте не значно зростають від 7,7% (2020) до 9,7% (2022) загальної кількості заходів з ігрових видів спорту.

Також підвищення часток спостерігається для баскетболу 3x3 з 6,9% (2020) до 8,8% (2022) загальної кількості заходів з ігрових видів спорту, гандболу – з 5,4% (2020) до 8,8% (2022), регбі – з 13,1% (2020) до 15,9% (2022) загальної кількості заходів з ігрових видів спорту [8, 9, 10].

Для окремих ігрових видів спорту частки в загальній кількості планованих заходів змінювалися упродовж зазначеного відтинку часу (2020–2022 рр.). Серед таких видів спорту волейбол, де найвище значення спостерігалось в 2020 р. [8] – 7,7% загальної кількості заходів з ігрових видів спорту, у подальшому частка була нижчою – 4,5% (2021, [9]) та знову збільшилася у Єдиний календарний план спортивних змагань та навчально–тренувальних зборів області на 2022 р. [10] – до 6,2% загальної кількості заходів з ігрових видів спорту; теніс – у 2020 р. частка становила 15,4%, у 2021 році зазнала незначного зменшення до 15,0% та була підвищена до 17,7% загальної кількості заходів з ігрових видів спорту у 2022 р. (найвище значення в цьому часовому відтинку). Деяко схожа ситуація в тенісі настільному, проте значення на початку та в кінці зазначеного часового відтинку незначно різнилися. Так, у 2020 р. вона становила 23,1% та 2022 – 23,9% загальної кількості заходів з ігрових видів спорту. Однак у 2021 році спостерігався спад частки заходів

серед ігрових видів спорту, що припадала на цей вид спорту, вона становила 21,1% загальної кількості заходів [9].

Лише в одному з ігрових видів спорту спостерігалось значне зменшення значення частки заходів у межах єдиного календарного плану спортивних змагань та навчально-тренувальних зборів області упродовж зазначеного періоду, це футбол. Станом на 2020 р. [8] частка заходів з футболу (його варіантів) становила 20,8% загальної кількості заходів з ігрових видів спорту, у подальшому (2021 р. [9]) вона дещо збільшилася – до 21,1%. Однак на 2022 р. [10] Єдиний календарний план спортивних змагань та навчально-тренувальних зборів області містив лише 8,8% загальної кількості заходів з ігрових видів спорту, що припадали на футбол (його варіанти). Це дає підстави для більш детального розгляду суті заходів, що були заплановані з футболу в окремих роках, що може бути перспективами для подальших досліджень. Таким чином ми можемо спостерігати, що на відміну від традиційних уявлень про значну підтримку виключно футболу серед ігрових видів спорту, в Івано-Франківській області, в фрагменті загальної кількості заходів з ігрових видів спорту в межах Єдиного календарного плану спортивних змагань та навчально-тренувальних зборів області це підтверджується частково [8, 9, 10]. Найбільші частки за окремими роками притаманні тенісу настільному (23,1% – 2020 р. та 21,1% – 2021) та футболу (20,8% – 2020 та 21,1% загальної кількості заходів з ігрових видів спорту відповідно в 2021 р.). До того ж у 2022 р. [10] можна засвідчити про одного лідера за кількістю запланованих заходів серед ігрових видів спорту – теніс настільний (23,9% загальної кількості заходів з ігрових видів спорту). Упродовж 2020–2022 років лідируючі позиції за частками заходів серед ігрових видів спорту зберігають теніс та регбі, які посідають третє та четверте місця рейтингу. Інші види спорту здебільшого не мають суттєвих відмінностей за частками у загальній кількості заходів з ігрових видів спорту в межах 2020–2022 рр., значення часток коливаються в межах 4,5–9,75% [8, 9, 10].

Пояснення такої ситуації ми вбачаємо в певних особливостях організації та матеріально-технічного забезпечення змагань з тенісу настільного, його специфіки як індивідуального (індивідуально-командного) ігрового виду спорту, традиціями та підвищеною увагою до цього виду спорту на теренах Івано-Франківської області. Адже, порівняно із виключно командними видами спорту, кількість учасників, забезпечення змагальними майданчиками, глядацькими місцями, кваліфікованим суддівським складом у тенісі настільному є доступнішим. Таким чином нами підтверджено важливість активного розвитку ігрових видів спорту, неодноразово підтверджено в роботах провідних науковців та практиків [2, 7, 12, 15, 16]. Доведено, що питання розвитку ігрових видів спорту потребує вивчення не лише на загальнонаціональному рівні, але й з огляду на регіональний аспект. Це раніше мало відображення у ранніх дослідженнях фахівців [1, 3, 4, 13, 17], які робили схожі дослідження на прикладі Львівської, Рівненської, Одеської областей. Разом із тим, ми отримали нові дані з огляду на нові соціально-економічні умови діяльності суб'єктів фізичної культури і спорту, що вказують на динаміку абсолютних та відносних показників заходів з розвитку ігрових видів спорту на регіональному рівні, зокрема Івано-Франківській області.

Висновки. В Івано-Франківській області упродовж 2020–2022 років найбільші частки загальної кількості заходів з ігрових видів спорту припадали на змагання та навчально-тренувальні збори з тенісу настільного (23,1% – 2020 р., 21,1% – 2021 та 23,9% – 2022) та футболу (20,8% – 2020 та 21,1% відповідно в 2021 р.). Лідируючі позиції за частками заходів серед ігрових видів спорту зберігають теніс та регбі (3 та 4 місця рейтингу), однак інші види спорту мають 4,5–9,75% у загальній кількості заходів з ігрових видів спорту упродовж цього періоду.

Перспективи подальших досліджень передбачають з'ясування планованих абсолютних та відносних часток витрат на заходи в межах єдиного календарного плану спортивних змагань та навчально-тренувальних зборів області на 2020–2022 роки.

Література

1. Антипова Ж.И., Гоголева Е.Н.. Развитие физической культуры и спорта в одесском регионе. Стратегічне управління розвитком фізичної культури і спорту в контексті 25-річчя незалежності України: зб. матеріалів IV Регіон. наук.-практ. інтер.-конф. Харків: ХДАФК; 2016. С. 113–117.
2. Дрюков О. SWOT-аналіз як інструмент стратегічного аналізу і планування розвитку видів спорту в спортивних школах України. Актуал. пробл. фіз. культури і спорту. 2015. № 1. С. 8-15.
3. Дутчак М. В. Особливості розвитку фізичної культури і спорту на регіональному рівні в умовах незалежної України (на прикладі Рівненської області). Психолого-педагогічні основи гуманізації виховання і навчання в школах і вищих навчальних закладах : зб. наук. пр. РЕГІ. Рівне : Тетіс, 2000. С. 136–140.
4. Кость М.М. Системний аналіз організації фізкультурно-оздоровчої і спортивної діяльності в сільській місцевості (на прикладі Львівської області). Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві: зб. наук. пр. Волинського державного університету імені Лесі Українки. Луцьк: Медіа, 1999. С. 401–406.
5. Лисейко К. В., Яців Я. М., Пітин М. П. Зміст наукового обговорення розвитку ігрових видів спорту в Україні в умовах децентралізації. Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури. Фізична культура і спорт. 2021. Вип. 12 (144) 21. С. 84–90.
6. Лисейко К., Яців Я. М. Розвиток спортивних ігор у територіальних громадах Івано-Франківської області: перспективи досліджень. Фізичне виховання та спорт. Запоріжжя, № 3 (2021). С. 32–38.
7. Матула С. Пітин М. Організаційні особливості змагань з баскетболу для юних спортсменів (на прикладі «шкільної баскетбольної ліги»). Фізична культура, спорт та здоров'я нації: зб. наук. праць Вінницького ДПУ ім. М. Коцюбинського. Вінниця: ТОВ «Планер», 2015. Вип 19, т. 2. С. 246–251.
8. Наказ Управління спорту облдержадміністрації про «Єдиний календарний план спортивних змагань та навчально-тренувальних зборів області на 2020 рік з олімпійських видів спорту» затверджено від 2 січня 2020 р. № 1. м. Івано-Франківськ.

9. Наказ Управління спорту облдержадміністрації про «Єдиний календарний план спортивних змагань та навчально-тренувальних зборів області на 2021 рік з олімпійських видів спорту» затверджено від 04.01.2021 р. № 1 м. Івано-Франківськ.

10. Наказ управління спорту та молодіжної політики облдержадміністрації про «Єдиний календарний план спортивних змагань та навчально-тренувальних зборів області на 2022 рік з олімпійських видів спорту» від 04.01.2022 р. № 4 м. Івано-Франківськ.

11. Нікітенко С.В. Ефективність державного управління фізичною культурою та спортом в Україні. Актуальні проблеми державного управління. 2016;1(49):1–6.

12. Павлюк І.С. Становлення і розвиток гандболу в Україні. Молода спортивна наука України: зб. наук. пр. з галузі фіз. культури та спорту. Львів, 2006. Вип. 10, т. 3, С. 197–202.

13. Проць Т. Нормативно-правові засади державного сприяння розвитку освіти у сфері фізичної культури: регіональний аспект. Ефективність державного управління. 2017. №2 (51), 1. С. 42–51.

14. Савченко В.Г., Сергеев А.Ю. Управління у сфері фізичної культури і спорту на рівні адміністративно-територіальних одиниць: традиції і новації. Слобожанський науково-спортивний вісник. 2016. №1(51). С. 76–80.

15. Сушко Р.О. Розвиток спортивних ігор в умовах глобалізації (на матеріалі баскетболу): монографія. Київ: ЦУЛ; 2017. 360 с.

16. Хіменес Х., Пітин М., Дулібський А., Гнатчук Я. Регламентация змагань з футболу серед команд «Прем'єр-ліги» України з футболу упродовж 2012-2018 рр. Спортивний вісник Придніпров'я. 2019. №1. С. 78–85.

17. Чеховська Л. Пропаганда фізкультурно-оздоровчої діяльності у засобах масової інформації м. Львова. Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура та спорт). Київ, 2016, Вип. 3К1(70)16, т. 1. С. 221–225.

References:

1. Antipova, Zh.I. & Hoholeva, E.N. (2016), "Development of physical culture and sports in the Odessa region". Stratehichne upravlinnya rozvitkom fizichnoi kulturi i sportu v konteksti 25-richchya nezalezhnosti Ukraini: zb. materialiv IV Rehion. nauk.-prakt. inter.-konf. Kharkiv: KhDAFK. p. 113–117.

2. Dryukov, O. (2015), "SWOT analysis as a tool for strategic analysis and planning of the development of sports in sports schools of Ukraine". Aktual. probl. fiz. kulturi i sportu. no. 1. p. 8-15.

3. Dutchak, M. V. (2000), "Peculiarities of the development of physical culture and sports at the regional level in the conditions of independent Ukraine (on the example of the Rivne region)". Psikholoho-pedahohichni osnovi humanizatsiyi vikhovannya i navchannya v shkolakh i vishchikh navchalnikh zakladakh : zb. nauk. pr. REHI. Rivne : Tetis, p. 136–140.

4. Kost, M.M. (1999), "Systemic analysis of the organization of physical culture, health and sports activities in rural areas (on the example of Lviv region)". Fizichne vikhovannya, sport i kultura zdorov'ya u suchasnomu suspilstvi: zb. nauk. pr. Volinskoho derzhavnoho universitetu imeni Lesi Ukrainki. Lutsk: Media. p. 401–406.

5. Liseyko, K. V., Yatsiv, Ya. & M., Pityn M. P. (2021), "The content of the scientific discussion of the development of game sports in Ukraine in conditions of decentralization". Naukoviy chasopis NPU imeni M.P.Drahomanova. Seriya № 15. Naukovo-pedahohichni problemi fizichnoi kulturi. Fizichna kultura i sport. vol. 12 (144) 21. p. 84–90.

6. Liseyko, K. & Yatsiv, Ya. M. (2021), "Development of sports games in territorial communities of Ivano-Frankivsk region: research perspectives. Fizichne vikhovannya ta sport. Zaporizhzhya, no. 3. p. 32–38.

7. Matula, S. & Pityn, M. (2015), "Organizational features of basketball competitions for young athletes (on the example of the "school basketball league)". Fizichna kultura, sport ta zdorov'ya natsiyi: zb. nauk. prats Vinnitskoho DPU im. M. Kotsyubinskoho. Vinnitsya: TOV «Planer». Vol. 19, t. 2. p. 246–251.

8. Nakaz Upravlinnya sportu oblдержадministratsiyi pro «Yediniy kalendarniy plan sportivnikh zmahan ta navchalno-trenovalnikh zboriv oblasti na 2020 rik z olimpiyskikh vidiv sportu» zatverdzheno vid 2 sichnya 2020 r. № 1. m. Ivano-Frankivsk.

9. Nakaz Upravlinnya sportu oblдержадministratsiyi pro «Yediniy kalendarniy plan sportivnikh zmahan ta navchalno-trenovalnikh zboriv oblasti na 2021 rik z olimpiyskikh vidiv sportu» zatverdzheno vid 04.01.2021 r. № 1 м. Івано-Франківськ.

10. Nakaz upravlinnya sportu ta molodizhnoi politiki oblдержадministratsiyi pro «Yediniy kalendarniy plan sportivnikh zmahan ta navchalno-trenovalnikh zboriv oblasti na 2022 rik z olimpiyskikh vidiv sportu» vid 04.01.2022 r. № 4 м. Івано-Франківськ.

11. Nikitenko, S.V. (2016), "Effectiveness of state management of physical culture and sports in Ukraine". Aktualni problemi derzhavnoho upravlinnya. no. 1(49). p. 1–6.

12. Pavlyuk, I.S. (2006), "Formation and development of handball in Ukraine". Young sports science of Ukraine: zb. nauk. pr. z haluzi fiz. kulturi ta sportu. Lviv, Vol. 10, t. 3, p. 197–202.

13. Prots, T. (2017), "Normative and legal principles of state support for the development of education in the field of physical culture: regional aspect". Efektivnist derzhavnoho upravlinnya. no. 2 (51), 1. p. 42–51.

14. Savchenko, V.H. & Serheyev, A.Yu. (2016), "Management in the field of physical culture and sports at the level of administrative-territorial units: traditions and innovations". Slobozhanskiy naukovo-sportivniy visnik. no. 1(51). p. 76–80.

15. Sushko, R.O. (2017), "The development of sports games in the conditions of globalization (on the basis of basketball)": monohrafiya Kyiv: Tsentr uchbovoi literaturi. 360 p.

16. Khimenes, Kh., Pityn, M., Dulibskiy, A. & Hnatchuk, Ya. (2019), "Regulation of football competitions among teams of the "Premier League" of Ukraine during 2012-2018". Sportivniy visnik Pridniprov'ya. no. 1. p. 78–85.

17. Chekhovska, L. (2016), "Propaganda of physical culture and health activities in the mass media of Lviv". Naukoviy chasopis NPU im. M. P. Drahomanova. Seriya 15, Naukovo-pedahohichni problemi fizichnoi kulturi (fizichna kultura ta sport). Kyiv, Vol. 3K1(70)16, t. 1. p. 221–225.